

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2018-10-08
Stockholm

Mål nr
M 5807-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-05-22 i mål nr M 4936-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

OL

Ombud: Advokaten MN

Motpart

Nämnden för myndighetsutövning i Alvesta kommun
342 80 Alvesta

SAKEN

Miljösanktionsavgift för inrättande av avloppsanordning på fastigheten X i Alvesta kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom upphäver Mark- och miljööverdomstolen Nämnden för myndighetsutövning i Alvesta kommuns beslut den 5 september 2017, Dnr NMY2017-000952.

Dok.Id 1442597

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

OL har överklagat mark- och miljödomstolens dom och yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska undanröja beslutet om miljöstraffavgift.

OL har vidhållit vad han anfört i underinstanserna och tillagt i huvudsak följande. Han har inte vidtagit någon åtgärd som kan rendera en miljöstraffavgift. Han har endast undersökt mark- och vattenförhållandena på platsen och därvid skalat bort matjorden från ett mindre markområde. Han fick inte ta del av ett fotografi som nämnden gett in innan mark- och miljödomstolen avgjorde målet. Fotografiet är dessutom missvisande eftersom det till stor del visar en dikesslänt som inte har med grävningen att göra.

OL har gett in ett antal fotografier.

Nämnden för myndighetsutövning i Alvesta kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Nämnden har vidhållit vad den tidigare anfört och tillagt i huvudsak följande. Den utförda grävningen är en inledande åtgärd för avloppet. Det krävs inte att rörledningar eller brunnar är nedsatta utan det räcker med ett första spadtag. Den åtgärd OL har vidtagit, dvs. grävning till ett fåtal decimeters djup, är inte att anse som en provgrävning.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

I 30 kap. 1 § första stycket 1 miljöbalken har regeringen bemyndigats att meddela föreskrifter om att en särskild avgift (miljöstraffavgift) ska betalas av den som påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig eller anmälningspliktig enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, utan att tillstånd har getts eller anmälan har gjorts.

Detta bemyndigande har, såvitt nu är aktuellt, använts på så sätt att enligt 3 kap. 1 § 1 förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter ska en miljöstraffavgift betalas med 5 000 kronor för en överträdelse av 13 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet, om överträdelsen är att utan tillstånd inrätta en avloppsanordning trots att ett sådant tillstånd krävs.

Mark- och miljööverdomstolen kan konstatera att den åtgärd som nämnden har lagt OL till last är en bortgrävning av jord till några decimeters djup, av nämnden benämnt schaktbotten. En sådan åtgärd kan inte likställas med att inrätta en tillståndspliktig avloppsanordning, oavsett vad syftet med borttagandet av jorden var. Det har därmed inte funnits stöd för nämndens beslut att ta ut en miljöstraffavgift. Nämndens beslut ska därför upphävas.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Karin Wistrand, tekniska rådet Yvonne Eklund, samt tf. hovrättsassessorerna Alexander Häggkvist, referent, och Ida Ståhle.

Föredragande har varit David Sandberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-05-22
meddelad i Växjö

Mål nr M 4936-17

PARTER

Klagande
OL

Motpart
Nämnden för myndighetsutövning i Alvesta kommun
Centralplan 1
342 80 Alvesta

ÖVERKLAGAT BESLUT

Alvesta kommun, Nämnden för myndighetsutövnings beslut 2017-09-05 i ärende nr NMY2017-000952, se bilaga 1

SAKEN

Miljösanktionsavgift för påbörjad åtgärd utan tillstånd på fastigheten X,
Alvesta kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

Nämnden för myndighetsutövning i Alvesta kommun (nämnden) beslutade den 5 september 2017, Dnr NMY2017-000952, att OL ska betala 5 000 kr i miljöstraffavgift. Beslutet finns redovisat i bilaga 1.

OL har nu överklagat nämndens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

OL yrkar att nämndens beslut undanröjs. Som grund för yrkandet har han gett in fotografier och ett intyg från entreprenören samt anfört bl.a. följande. Nämndens uppgift om att arbetet påbörjats innan beslut meddelades den 30 maj 2017 stämmer inte. Arbetet påbörjades först den 31 maj 2017. Till stöd för detta hänvisar han till ett intyg från entreprenören.

För att kunna anlägga en avloppsanläggning måste markens beskaffenhet först undersökas. Det är nödvändigt för att kunna bestämma grundvattennivån, markens beskaffenhet och genomsläpplighet. Han vet sedan tidigare grävningar i åkern att marken är uppbyggd av strandvallar och att jordlagren varierar stort inom området. Förhållandena kan variera på bara någon meter.

Det lämpligaste sättet att undersöka om marken är lämplig är att gräva provgropar. Den grävning som nämnden hade synpunkter på var just en provgrop. Provgrävningen gjordes inom ett representativt område. Det krävs inget tillstånd för att gräva en provgrop. Utan undersökning av markförhållandena är det inte ens möjligt att söka tillstånd.

Nämndens påstående att ”en utschaktning av denna sort representerar den yta och med de mått som avloppsanläggningen var tänkt att ta i anspråk” stämmer inte eftersom det uppgrävda hålet bara var en del av det område som behövde schaktas

ur. När arbetet med anläggningen senare utfördes av entreprenören breddades, fördjupades och rensades det upptagna hålet.

Provgrävningen utfördes på åkermark genom att översta matjordslagret lades upp bredvid och kunde med enkelhet återställas helt.

Det är ett krav att inför anläggande av infiltration att mark- och vattenförhållandena undersöks, detta framgår av Naturvårdsverkets riktlinjer och allmänna råd.

Han har endast grävt en provgrop vilken var nödvändig för att kunna ge in ansökan om tillstånd. Om inte möjligheten finns att gräva en provgrop skulle det få orimliga konsekvenser.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Påbörjande av en tillståndspliktig verksamhet, i detta fall anläggande av avlopp, gäller fysiska åtgärder som är en inledande åtgärd för avloppet. Det bör inte krävas att rörledningar eller brunnar är nedsatta utan det är det första spadtaget som bedöms som påbörjandeåtgärd. Den utförda grävningen är en inledande åtgärd av avloppet och påbörjande av en tillståndspliktig verksamhet utan att tillstånd finns.

OL har yttrat sig över nämndens yttrande och anför i huvudsak följande.

Nämnden bedömer att redan det första spadtaget är detsamma som en påbörjandeåtgärd. Detta resonemang leder till ett uppenbart moment 22 och innebär i sådant fall att inga provgropar får grävas då de alltid kräver en fysisk åtgärd i form av ett första spadtag.

Arbetet utfördes på totalentreprenad och påbörjades först den 5 juni 2017, d.v.s. efter att tillståndet erhållits. Infiltrationen är samfällad med flera delägare och ett fastpris var avtalat. Han ställer sig därmed frågande till varför han i ett sådant läge skulle gräva något annat än en provgrop.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av det överklagade beslutet. Av intresse är även 13 § första punkten förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd i vilken det föreskrivs att det krävs tillstånd för att inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till.

Fotografiet i nämndens akt visar att en relativt stor markyta frilagts vid nämndens besök på fastigheten den 24 maj 2017. Mark- och miljödomstolen bedömer lika med nämnden att detta inte är fråga om någon s.k. provgrop utan att det är fråga om att ha påbörjat avloppsanläggningen. Först den 30 maj 2017 fick OL tillstånd till avloppsanläggningen. Det är således utrett att OL påbörjat en tillståndspliktig verksamhet (avloppsanläggning) utan nödvändigt tillstånd. Nämnden har därför haft fog för att påföra OL en miljöstraffavgift om 5 000 kr. Det har inte framkommit att det skulle vara oskäligt med sådan avgift. Överklagandet ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 12 juni 2018.

Patrick Baerselman

Mats Käll

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Patrick Baerselman, ordförande, och tekniska rådet Mats Käll. Föredragande har varit beredningsjuristen Viktor Larsson.